

Kommuner och forskning i samverkan

14 goda exempel i Skåne

Kommunförbundet Skåne

| Förord

Samverkan är ett nyckelord i Sveriges forskningsproposition, antagen 2017, och trenden går mot mer samarbeten och gemensam kunskaps- och kompetensutveckling för att hantera samhällets utmaningar. Kommunförbundet Skåne bedriver ett aktivt arbete för att stärka samverkan mellan Skånes kommuner och akademin- praktik och forskning. Kommunernas forsknings- och utvecklingsbehov behöver synliggöras och vi arbetar bland annat med att skapa forum för dialog, kunskapspridning och att initiera forsknings- och utvecklingsprojekt. Det finns idag flera lokala och regionala samarbeten och miljöer i de skånska kommunerna där forskning, utveckling och innovation pågår, men det finns fortfarande utvecklings- och förbättringsmöjligheter.

I den här skriften kan du läsa om konkreta exempel där forskningssamarbete och kommunforskning, på olika sätt, har lett till nytta och värde för kommunorganisationen. Projekten och samarbetsformerna varierar i modell och struktur men har gemensamt att de har lyckats med att knyta samman forskning och praktik och därmed öka kunskapen och kvalitén i kommunen. Vi är övertygande om att kommuner, och lärosäten, kan ha stor nytta av att hitta samarbeten och projekt som gynnar organisationernas utveckling och långsiktiga hållbarhet.

Monica Holmqvist
Förbundsdirektör, Kommunförbundet Skåne

©Författarna, Kommunförbundet Skåne

ISBN: 978-91-89661-76-9

Redaktörer: Therese Jephson, Marja Boström, Niklas Lindmarker

Layout: Matilda Hjalmar

Tillgänglig: <https://kfsk.se/nedladdningar/>

Innehållsförteckning

Bakgrund	4-5
Ordlista	6
Syfte & metod	7
14 exempel på Forsknings- och Utvecklingsprojekt i Skånes kommuner	
Studie om organiseringen av offentlig service ger nya perspektiv	10-11
Samarbete med forskning utvecklar modell för ökad delaktighet	12-13
Forskning om kommungränser bidrar till utvecklat samarbete	14-15
Lomma kommun sparar resurser och utvecklas genom forskningssamverkan	16-17
Projekt om samnyttjande ger goda möjligheter för nya modeller och verktyg	18-19
Studie av redovisning leder till nya processer och rutiner	20-21
Aktionsforskning vid barnahus leder till nya insikter och kunskapshöjningar	22-23
Forskning om ekosystemtjänster ger större förståelse för gröna värden	24-25
Samverkansprojekt i Lund ska leda till framtidens hållbara städer	26-27
Projekt om gymnasieavbrott har lett till nya arbetssätt i flera skånska kommuner	28-29
Kommundoktorand på Lunds kommun sprider kunskap till verksamheten	30-31
Kvalitativa indikatorer hjälper Malmö stad i arbetet mot globala målen	32-33
Forskningsprojekt ger viljan att våga använda digitala verktyg	34-35
Katedralskolan undersöker elevers upplevda stress med modell från nederländskt universitet och forskarutbildad handledare	36-37
Sammanfattning	38-39

Bakgrund

Under våren 2017 antogs Forskningsproposition 2016/17:50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft. Med denna vill regeringen åstadkomma en kraftsamling av tvärvetenskaplig forskning för att hitta gemensamma lösningar att möta globala och nationella samhällsutmaningar. Utgångspunkten är att värna den fria forskningen samtidigt som forskningspolitiken svarar mot dessa samhällsutmaningar. Prioriterade utmaningar är; klimat och miljö, hälsa, ökad digitalisering, ett hållbart samhälle och förbättrade kunskapsresultat i det svenska skol- och utbildningssystemet.

Allt fler kommuner utvecklar forsknings- och utvecklingsstrategier i så kallade FoU-verksamheter för samverkan med akademien (SCB 2016). Denna verksamhet inkluderar både finansiering till ett internt FoU-arbete, då egen personal leder projekten, och det som kallas utlagd FoU, då kommunen ger i uppdrag till andra i Sverige eller utomlands i genomförandet. Kommunala FoU-verksamheter rymmer stor inbördes variation men alla bygger broar mellan forskarsamhället och den praktiska verksamheten.

Kommuners målsättning med FoU-verksamhet syftar främst till att kunskap från forskning ska omsättas i kommunal verksamhet för att generera utveckling och öka kvalitén. Nyttan med forskningssamverkan är till exempel; lära av varandra (praktik och forskning) för att gemensamt öka kunskapsutvecklingen, att forskningen relaterar mer till kommunens utmaningar

samt att samarbeten i gemensamma projekt ger nya perspektiv och lösningar. Studier visar att ett tätt samspel i forskningsprocessen mellan forskare och praktiker ökar chanserna för att forskningsresultat kommer till nytta och bidrar till utveckling av kunskap i verksamheten (Sundberg & Adolfsson, 2015).

Det är viktigt att det finns platser där forskare och praktiker kan mötas och utbyta erfarenheter, då det i stor utsträckning är då som kunskap sprids och forskning med relevans för praktiken initieras. Det har varit mer framgångsrikt att konstruera mötesplatser på kommunal snarare än på statlig nivå (Rigne et al. 2016) och vi på Kommunförbundet Skåne arbetar därför aktivt för att skapa sådana arenor.

Kommunförbundet Skåne har FoU-strategier inom områdena Miljö och samhällsutveckling, Hälsa och social välfärd samt Utbildning. Deras huvudsakliga arbetsuppgifter är att:

- Stärka kommuners samarbete med akademien och tydliggöra intentioner, målsättningar och prioriteringar med sin forskningssamverkan.
- Utgå från kommunens förutsättningar och behov och definiera kunskaps- och utvecklingsområden som är prioriterade och kan gynnas av samarbeten.
- Öka kunskapsnivån och utveckla kvalitén i verksamheten genom att tillämpa forskningsresultat.

- Stödja användandet av systematiska undersökande metoder, analys och dokumentation.
- Stärka kommunens attraktivitet som arbetsgivare genom ökade möjligheter till kompetensutveckling.
- Stödja en hållbar samhällsutveckling.

En viktig roll för FoU-strategerna på Kommunförbundet Skåne är att fungera som intermediärer/översättare mellan forskning och praktik. Vi underlättar kontakterna genom att vi har kunskap om båda miljöerna. Vi förmedlar kontakter kommuner emellan och finns med i dialogen mellan kommuner och akademi.

Kommunförbundet Skånes FoU-strateger fungerar ofta som nod mellan FoU-aktörer på nationell och regional/lokal nivå. På nationell nivå utgörs aktörerna av exempelvis Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU), Skolforskningsinstitutet, VINNOVA, Formas, universitet och högskolor med flera (dvs statliga myndigheter och olika forskningsinstitut). I korthet så jobbar Kommunförbundet Skånes FoU-strateger med att skapa mötesplatser där kommuners behov av forskning lyfts fram och där aktuell forskning sprids.

Kommunförbundet Skåne vill i denna exempelsamling lyfta fram hur samverkan mellan kommun och akademi kan bedrivas på olika sätt och att mötet mellan forskning och praktik kan ha olika syften. Det var en serie miniseminarier om forsknings- och utvecklingsstrategier som ledde till produktion av denna exempelsamling. I miniseminierna framförde deltagande kommunala forsknings- och utvecklingskoordinatorer ett behov av en kortfattad sammanställning av forsknings- och utvecklingsprojekt där de nyttor som kommer ur dessa samarbeten lyfts fram.

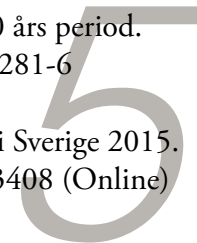
Referenser:

Regeringens proposition 2016/17:50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (2016).

Rigne, E-M, Hyvönen, Lagercrantz, K (red). 2016. Utanför det akademiska rummet - Forskningsutvecklings- och innovationsmiljöer i praktiken. Sveriges kommuner och landsting. ISBN: 978-9189661-63-9.

Sundberg & Adolfsson. 2015. Att forskningsbaserad skolan – en analys av utbildningspolitiska frågeställningar och initiativ över en 20 års period. Vetenskapsrådet. ISBN: 978-91-7307-281-6

SCB. 2016. Forskning och utveckling i Sverige 2015. Statistiska Centralbyrån. ISSN: 1654-3408 (Online)

Ordlista

Aktörer inom FoU

ERUF = Europeiska regionala utvecklingsfonden

ESF = Europeiska socialfonden

Formas = Forskningsrådet för miljö,
areella näringar och samhällsbyggande

SBU = Statens beredning för medicinsk och social
utvärdering

SKL = Sveriges Kommuner och Landsting

VINNOVA = Verket för innovationssystem

Projekt och forskningsinstitutioner

DMO = Delaktighetsmodellen

ECOSIMP = Implementering av

ekosystemtjänstbegreppet i kommunal verksamhet

FoU Helsingborg = Forskning och Utveckling

Helsingborg

GR Utbildning = Göteborgsregionens

Kommunalförbund Utbildning

HKR = Högskolan Kristianstad

IVL = IVL Svenska Miljöinstitutet

MaU = Malmö universitet

NärKomm = När kommunerna sätter
forskningsagendan

SURF = Sustainable Urban Flood Management

Övrigt

EBP = Evidensbaserad praktik

GIS = Geografiska informationssystem

LKF = Lunds kommuns fastighetsbolag

LSS = Lagen om stöd och service till vissa
funktionshindrade

SCB = Statistiska Centralbyrån

VA = vatten- och avloppssektorn

| Syfte & metod

Syfte

Syftet med denna exempelbok är att, på ett lättillgänglig sätt, synliggöra projekt med samverkan mellan kommun och forskning, för spridning och vidare diskussion om forskning och utveckling. Fokus i samlingen ligger på att föra fram de nyttor och värden för kommunorganisationer som projektet ger.

Metod

Kommunförbundet Skåne har sökt och kontaktat personer som har varit eller är delaktiga i FoU-projekt med samverkan mellan kommuner och forskning. Urvalet av möjliga projekt att lyfta har styrts av de nätverk och kontakter som funnits tillgängliga för Kommunförbundet Skåne. Tillgängliga informanter har kontaktats för intervjuer om deras erfarenheter i respektive projekt.

Målsättningen har även varit att lyfta projekt från olika forskningsfält och kommuner i Skåne. Av de projekt som övervägts som möjliga att inkludera i samlingen har 14 olika projekt valts baserat på forskningsanknytning, kommunnyttor och löpt projekttid.

Bland de inkluderade projekten varierar mängden forskningssamverkan eller kommunnyttor, då de olika projekten skiljer sig i fokus och struktur.

Intervjuerna har varit semistrukturerade med en mall med intervjufrågor som har använts löpande. Intervjuerna har varierat i följdfrågor, längd och format och har varit det huvudsakliga underlaget för den information som förmedlas i texterna. De informanter som intervjuats om deras erfarenheter har fått möjlighet att granska och revidera den text som producerats om deras respektive projekt.

14 exempel på Forsknings- och Utvecklingsprojekt i Skånes kommuner

Studie om organiseringen av offentlig service ger nya perspektiv

Malmö stad / Malmö universitet

Kort om projektet: Per Arvidsson är samverkanskoordinator och verksamhetsdoktorand i Malmö stad, Funktionsstödsförvaltningen och vid Malmö universitet, Hälsa och Samhälle. Kommunforskningsprojektet som Per arbetar med handlar om offentlig service inom funktionshinderområdet (LSS). Per är forskarstuderande på halvtid och arbetar med samverkansprocesser i syfte att öka samverkan mellan forskning och praktik.

Projektet handlar om att verksamheten ska bli bättre på att ta tillvara på kunskap och arbeta med professionaliseringen hos LSS-medarbetare genom olika kunskaphöjande aktiviteter. Forskningen fokuserar på organisering, styrning och modeller för kunskapsöverföring. Kommunförbundet Skåne har talat med Per om projektet.

Projektperiod: 2017 – 2019

Finansiering: Projektet finansierades av Malmö stad. MaU har avsatt tid för att leda forskningscirklar.

Projektets nyttor

Projektet förbättrar kunskapsläget och utvecklar kunskapsbaserade verkningsfulla insatser i samverkan mellan forskning och praktik vilket gynnat kunskapsutvecklingen och förbättrat funktionsstödsförvaltningens arbete. Fokus är på innovativ samverkan mellan praktiker och forskare, där medarbetare i kommunen belyser problemområden och vardagsproblematik som genom flera olika praktiska aktiviteter gynnar kunskapsutvecklingen som i sin tur gynnar verksamheten.

Att ha verksamhetsdoktorander är en typ av aktivitet/modell som används över längre tid. Även forskningscirklar som återkommande mötesplatser

för diskussion och erfarenhetsutbyte mellan praktik och forskning är en aktivitet som gett nytta. I forskningscirklarna styrs innehållet helt utifrån behov som lyfts från deltagarna och medarbetare i kommunen, både omsorgspedagoger och chefer. Det ger en möjlighet att reflektera över vardagsproblematik tillsammans med forskare.

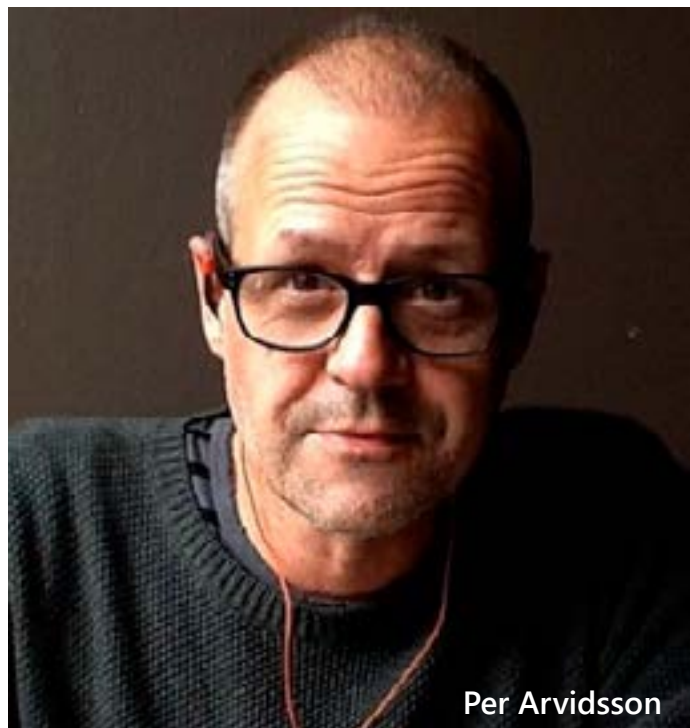
Praktiker får själva vara med i dialogen, komma loss från vardagen och lyfta perspektivet. Forskarna som medverkar får ett bra forskningsunderlag som annars är svårt att få tillgång till. Detta har lett till ökad kunskap både hos kommunen och hos forskarna. Dessutom inkluderar samarbetet nu även en förbättring i hur forskning, utbildning och praktik samverkar för att se till att utbildningarna är relevanta för kommunens behov.

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

Forskningsprojektet underlättar att nå uppsatta kvalitetsmål och de kunskapsutvecklade aktiviteterna som genomförs ökar kvalitén och förbättrar servicen inom LSS verksamheten.

Ytterligare erfarenheter

En framgångsfaktor kan vara en stark koppling mellan det som görs i kommunen och forskningen som ska bedrivas. Personer med kunskap och möjlighet att kommunicera mellan praktik och forskning är viktiga och behöver ges förutsättningar att ha en tredje roll som representant för brobyggandet mellan forskning och praktik och spridning av kunskap inom organisationen. Utifrån kommunens perspektiv kan det vara bra att utse personer som är intresserade av att ha den rollen.

Per Arvidsson

”Viktigaste lärdomen är att vi behöver få igång samverkansprocesser som löper över tid så att människor får möjlighet att bygga relationer över gränserna”

11

Samarbete med forskning utvecklar modell för ökad delaktighet

Kommunförbundet Skåne / Malmö universitet

Kort om projektet: Delaktighetsmodellen (DMO) började utvecklas 2007 som ett samarbetsprojekt mellan forskare Ann-Christine Gullacksen, Malmö universitet och verksamhetsledare Greger Nyberg vid Kommunförbundet Skånes FoU-enhet. Idén med modellen är att stödja brukare att öka sin förmåga att uttrycka behov och önskemål genom dialogsamtal som leds av utbildade Vägledare.

Sedan 2010 ansvarar RoseMarie Hejdedal för utbildningar i DMO och utvecklar modellen tillsammans med Ann-Christine Gullacksen. Kommunförbundet Skåne har talat med RoseMarie om DMOs fortsatta utveckling.

Projektperiod: 2007 – framåt

Finansiering: Kommunförbundet Skåne var finansiär för projektets initialutveckling. Nu finansieras modellens utveckling genom de utbildningar som anordnas.

Läs mer om projektet: <http://delaktighetsmodellen.se/>

Projektets nyttor

Något som har varit en stor nytta är att Delaktighetsmodellen snabbt får en effekt på hur brukare agerar efter att den tillämpats. Ofta resulterar modellen i högre inflytande och aktivitet, då dialogsamtalen skapar en mer öppen plats där fler känner sig bekväma med att dela med sig. Idag använder många kommuner modellen för att utveckla det evidensbaserade arbetet. Modellen har gått från att användas i LSS-verksamhet till att även implementeras i socialpsykiatri, äldreomsorg och gymnasiesärskola.

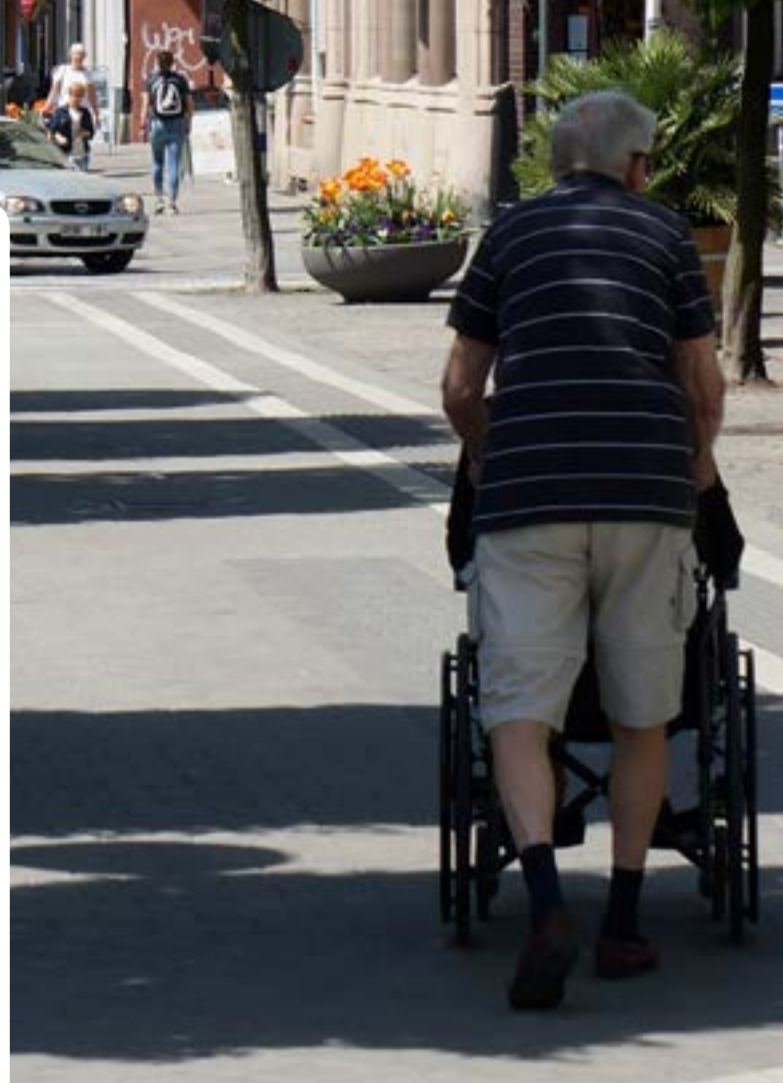
Vägledarna från en annan verksamhet leder dialogsamtalen och har som roll att lyssna på både personal och brukare och främja vidare reflektion.

Både genom deras roll och utbildning upplever Vägledare en kompetenshöjning. Även personal och chefer har upplevt en ökning av kompetens när man arbetat med DMO.

Genom en fortsatt förankring i forskningen har modellen kunnat utvecklas vidare med ett vetenskapligt förhållningssätt. Det har lett till att bland annat evidensbaserade principer, kvalitetsaspekter och etiska förhållningssätt har beaktats. Modellen utvecklas med noggrannhet och säkerhet, vilket gör att dess tillämpning är fortsatt effektiv i kommunerna.

”Forskningen ger en ökad trovärdighet och tryggare resultat. Man känner sig mer säker.”

RoseMarie Hejdedal

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

I de kommuner som arbetat med DMO har cheferna upplevt modellen som en stor tillgång i arbetet mot kvalitetsmål gällande delaktighet. Tidigare har det varit svårt att nå brukarna och deras åsikter, vilket modellen möjliggör för såväl kommunala som privata verksamheter inom omsorg och stöd.

Ytterligare erfarenheter

En förutsättning för att modellen ska leda till lyckade resultat är att hela organisationen är villig att integrera modellen och att högsta ledningen ser till att resurser avsätts för genomförandet. Samordning är en viktig framgångsfaktor för att vidmakthålla arbetet med DMO.

Forskning om kommungränser bidrar till utvecklat samarbete

Staffanstorps kommun / SLU Alnarp

Kort om projektet: Thomas Lexén är kommundoktorand och stadsarkitekt i Staffanstorp. I sitt avhandlingsarbete undersöker han hur kommunindelning och kommungränser kan påverka utvecklingen av den fysiska miljön och de möjligheter som finns för samhällsplanering.

I projektet har Thomas bland annat undersökt svensk planeringshistoria och kommunindelning i kombination med fallstudier i några mellansvenska kommuner. Projektets resultat kan sedan komma att visa möjligheter och svårigheter med mellankommunal planering. Kommunförbundet Skåne har haft möjlighet att tala med Thomas om projektet.

Projektperiod: 2016 – 2019

Finansiering: Formas finansierar hälften av den forskningstid som Thomas har i sin anställning genom NärKomm. Övrig forskning- och arbetstid finansieras av kommunen.

Läs mer om projektet: <https://www.slu.se/cv/thomas-lexen/>

Projektets nytta

Det mest tydliga konkreta resultatet av forskningsprojektet är att fördjupad kunskap har bidragit till utvecklingen av ett samarbete mellan Lund och Staffanstorp gällande planering och utveckling av områdena Källby, Flackarp och Trolleberg. Områdena omger den blivande pågatågstationen vid Klostergården i södra Lund. Som stadsarkitekt och med forskning som grund har Thomas aktivt kunnat delta i utvecklingen av samarbetet. Det har funnits en nytta med doktorandstudierna då ny kunskap bland annat har bidragit med en breddad förståelse för svårigheter och utmaningar vad gäller mellankommunala samarbeten.

Forskningsförankringen har också fört med sig en trygghet som har möjliggjort säkrare och vetenskapligt baserade avvägningar och bedömningar i utvecklingen av samarbetet. Rollen som forskare ger en legitimitet och gehör som ger bra förutsättningar för konstruktiv dialog.

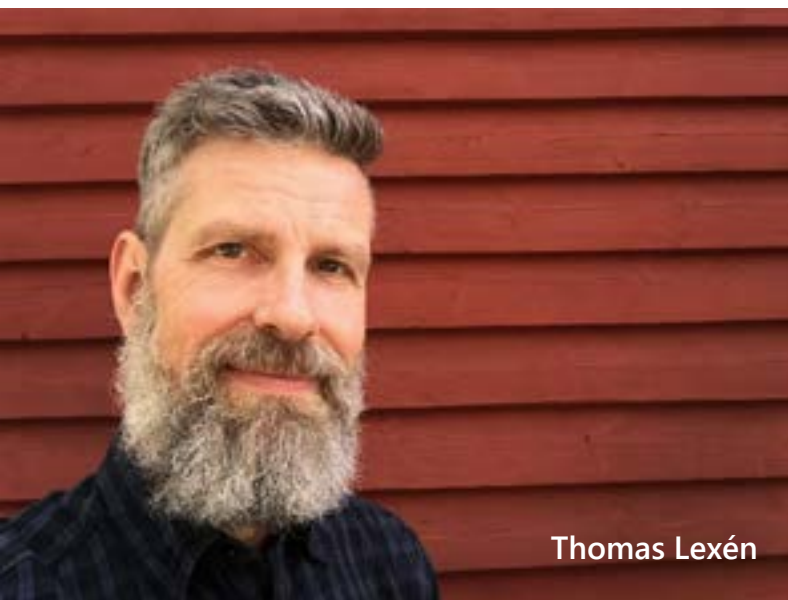
Projektet exemplifierar en mer aktiv kompetensutveckling för kommunanställda, vilket var ett av skälen till att intresse fanns för doktorandstudierna. Möjligheten att kombinera utvecklingen av kunskap med tillämpningen av densamma skapar ett mer dynamiskt lärande - en dynamik som kan vara lockande för många.

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

Det har inte funnits en tydlig direkt koppling till de utvecklingsmål som finns i kommunen. Istället ansågs forskningsfrågan från början vara tillräckligt intressant i sig för att motivera en finansiering från kommunens håll.

Ytterligare erfarenheter

Det är av vikt att kommunerna visar forskningsvärlden att det finns ett behov av den kunskap som finns där och samtidigt visar på vilken ny kunskap som behöver tillföras och var forskningsinsatser kan göra mest nytta. Det är även viktigt att kommunerna systematiskt arbetar med kompetensutveckling. Utan en systematisk utveckling riskerar organisationen att stagnera.

Thomas Lexén

”Att lära sig att aktivt söka, ifrågasätta och att kritiskt granska kunskap tror jag ger en helt annan trygghet och sakkunnighet som vi behöver för att kunna utveckla vårt samhälle.”

Lomma kommun sparar resurser och utvecklas genom forskningssamverkan

Lomma kommun / Lunds Tekniska Högskola

Kort om projektet: Lomma kommun har deltagit i en större forskningsatsning kallad Sustainable Urban Flood Management (SURF), inom vilken flera doktorander och studenter undersöker översvämningsrisker och hur översvämnningar hanteras. I Lomma undersöks översvämningsrisken för Höje Å och effektiviteten i Lomma kommuns översvämningsmodell i en students examensarbete. Studenten har bland annat använt sig av geografiska informationssystem (GIS) för att modellera vattenflöden i Lomma tätort.

SURF är klart i höst och innan dess kommer kommunen även ha en till student som gör ett examensarbete. Helena Björn, miljöstrategisk samordnare för Lomma kommun, gav oss en inblick i hur projektet gått till.

Projektperiod: 2015 - 2018

Finansiering: Höje Å Vattenråd medfinansierar projektet i Lomma kommun.

Läs mer om projektet: [http://portal.research.lu.se/portal/en/projects/sustainable-urban-flood-management\(578f7ca8-ef52-4024-95e7-a0ec5c28f2bb\).html](http://portal.research.lu.se/portal/en/projects/sustainable-urban-flood-management(578f7ca8-ef52-4024-95e7-a0ec5c28f2bb).html)

Projektets nyttor

Genom att kommunen samverkar med forskning istället för att anlita konsulter har kommunen kunnat spara pengar och kunnat arbeta fram mer utvecklade slutsatser. Samverkan med forskningen har varit en bra och effektiv motor för utveckling i kommunen. Istället för att anlita en markmodelleringskonsult så kommer kommunen att kunna använda GIS-modellen för att modellera regnmängder, vattenflöden och brunnars kapacitet i kommunen.

I pilotförsöken har det gett en mer verklighetsöverensstämmande och dynamisk bild av översvämningsrisker i kommunen.

Att ha ett forskningsprojekt igång har gett mandat till att samordna mellan avdelningar och öka samverkan och samsyn. Översvämningsfrågan berör många olika avdelningar i Lomma och det är därför viktigt med samsyn. GIS-modellen som utvecklats har en fördel i att den ger bättre verktyg för att presentera projektet utåt jämfört med de tidigare modeller som använts, där det har varit svårt att förmedla avancerad teknisk information. Samverkan med forskningen har gett kommunanställda ett fördjupat perspektiv av hur man kan hantera data och dra slutsatser på ett vetenskapligt korrekt vis. Det har stimulerat kritiskt tänkande och analysförmåga bland tjänstemännen.

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

I Lomma har kopplingen mellan kommunala mål och de forskningsprojekt man deltagit i varit stor. De projekt som varit igång i kommunen har varit inom områden där Lomma gör satsningar på att vara i framkant. Man menar samtidigt att de bedömningar som görs hade kunnat systematiseras bättre för att förankras i verksamheten.

Ytterligare erfarenheter

Det är viktigt att som kommun vara medveten om processen och att utvecklingen inte går rakt fram genom hela projekten. Innan kommunen påbörjade projektet ställde sig kommunanställda tveksamma till behovet av forskningssamverkan, vilket blev en tröskel kommunen tog sig över först senare i processen.

Helena Björn

”Det blir bättre lösningar när man tar sig tid för processen!”

17

Projekt om samnyttjande ger goda möjligheter för nya modeller och verktyg

Malmö Stad / Malmö universitet

Kort om projektet: Kommundoktorand Per Larsson driver forskningsprojektet såsom en halvtidstjänst parallellt med sin funktion som lantmätare vid Malmö stads stadsbyggnadskontor. Syftet med projektet är att undersöka möjligheter och risker med att mark i staden skulle samnyttjas i högre utsträckning än idag. Utgångspunkten är det ökade behovet av mark för olika funktioner i samband med städernas ökande befolkning, funktionsblandning och förtätning.

Forskningens empiriska arbete bygger på fallstudier av skyfallsanpassningar av stadsmiljön i Malmö och Köpenhamn som ska bidra till jämförelser mellan städernas förutsättningar för samnyttjande. Kommunförbundet Skåne har haft möjlighet att tala med Per om hans erfarenheter av projektet.

Projektperiod: 2016 – 2020

Finansiering: Formas delfinansierar Pers forskning med halva forskningstiden under 3 år. Övrig tid bekostas av Malmö stad.

Läs mer om projektet: <http://forskning.mah.se/id/ag4919>

Projektets nyttor

Projektet pågår till början av 2020 och befinner sig ännu inte i det analysstadium som innebär att Per skulle kunna ge någon substantiell input till vägledning för kommunen. Forskningen ses dock som en stor möjlighet för kommunen genom sitt syfte att problematisera och ta fram underlag till en utveckling av framtida verktyg, modeller och arbetsätt för samnyttjande. Detta bildar dessutom en god grund för vidare forskning. Det är uppenbart att det finns intresse och behov från olika håll av att utveckla

frågan om markanvändning i staden. Bland annat ingår samnyttjande av mark och lokaler som en av strategierna i Malmös översiktsplan.

Redan innan forskningen påbörjades arbetade kommunen med samnyttjande i form av mindre utredningar. Genom forskningsprojektet ökas kunskapen inom ämnesområdet med utsikter till att underlätta kommunens arbete från utredningar till konkret samarbete för större gemensamma nyttor.

”Det är väl inte så himla dumt att visa framfötterna och att man är en kommun på gång?”

Skyfallsanpassning av gatumiljö vid Tåsinge Plads i Köpenhamn

Genom satsningar inom forskning och utveckling kan kommunen visa initiativkraft och förändringsvillighet. Såväl inför nyrekryteringar som gentemot andra kommuner kan det finnas en stor nytta i att stärka bilden av att kommunen är mån om att påverka sina förutsättningar och har kraft att verka för stadsutveckling i en önskad riktning.

Koppling till kommunala kvalitets- och utvecklingsmål

Kopplingen till kvalitets- och utvecklingsmål i form av nyfikenhet och villighet till nytänkande och förändring från stadens sida var ett huvudsakligt skäl till att Per sökte sig till Malmö stad för fyra år sedan. Den vilja i kommunen som fanns till forskning visade på en möjlig öppning och kopplingen till utvecklingsmål har varit en drivkraft för kommunen i arbetet framåt.

Ytterligare erfarenheter

En av de grundläggande förutsättningarna för att forskningsarbeten ska lyckas är en nyfiken inställning till vad forskningen skall kunna ge i kombination med ett tidigt samtal om vilka mål som finns för kommunen respektive forskningen i ett kommande projekt. Erfarenheten säger att skillnaderna inte skall underskattas mellan kommunens verklighet och akademins värld. Man kan därför förutsätta att förväntningarna inte helt överensstämmer vilket gör den diskussionen viktig att ta tidigt i processen.

Studie av redovisning leder till nya processer och rutiner

Svenskt Vatten Utveckling / Ekonomihögskolan i Lund

Kort om projektet: Mattias Haraldsson, biträdande lektor vid Lunds universitets Företagsekonomiska institution, påbörjade 2011 en studie av praxis för särredovisning inom kommunal vatten- och avloppssektor (VA) i samarbete med branschorganisationer. Bakgrunden till studien var att det sedan 2007 funnits ett krav på särredovisning och att man ville kartlägga hur redovisningen såg ut hos aktörer inom branschen. Studien genomfördes inom ramen för Teknikprogrammet vid Ekonomihögskolan, Lunds universitet. Studien visade på att det finns ett stort behov av att utveckla nya processer och rutiner för särredovisning.

Sedan studien genomfördes har Mattias tillsammans med Svenskt Vatten utvecklat en checklista och material för särredovisning som kan fungera som stöd för kommunerna i frågan. I Höör och Hörby, som samarbetar kring VA-verksamhet, arbetade Mattias i ett konkret projekt med att ta fram strukturer för en särredovisning. Mattias har även arbetat med flera mindre projekt för Svenskt Vatten och Avfall Sverige.

Projektperiod: 2011 – 2012

Finansiering: Studien finansierades av Svenskt Vatten, Avfall Sverige och PriceWaterCoopers inom ramen för Teknikprogrammet vid Ekonomihögskolan Lund. Tillämpningsutvecklingen har finansierats direkt av Svenskt Vatten och Avfall Sverige.

Läs mer om projektet: <http://www.svensktvatten.se/rapporter/svu-rapporter/organisationsrapporter/>

Projektets nytta

Den studie som Mattias gjorde 2011 var grunden för utvecklingen av en checklista och en rapport för särredovisning av kommunernas vatten- och avloppsverksamhet. Kartläggningen lade grunden för en kompetens- och kvalitetsutveckling i branschen, genom att också utbildningsinsatser kunde genomföras baserat på de nu kända behoven.

Den grundläggande nyttan eller syftet med särredovisningen av VA är att den ska fungera som ett skydd för abonnenter och fastighetsägare så att de utifrån lagstiftningen inte betalar högre avgifter än vad som är nödvändigt. Forskningsprojektet genom dess kartläggning, material och utbildningar har stött att detta kan förverkligas ute i landets kommuner. Genom att göra en transparent redovisning går det också för VA-aktörerna att visa att avgifterna är rimliga i förhållande till kostnaderna enligt vattentjänstlagen. Det skapar trovärdighet.

Mattias Haraldsson

”Det är viktigt att ha kartläggningsstudier som faktiskt reder ut hur det ser ut, det ger en styrka för framtida mer praktiska projekt”

Organisationerna har även användning av underlaget för särredovisning inom ekonomisk styrning, där redovisningen är användbar för effektivitetsutveckling och uppföljning av verksamheten. Nyttan finns även för kommunfullmäktige då de ska fatta beslut om avgiftens omfattning eftersom det ger ett bra underlag för att sätta avgiftsnivån.

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

Det finns ingen direkt koppling mellan Mattias arbete och kvalitets- och utvecklingsmål i kommunerna. Studien visade dock att många kommuner inte gjorde särredovisningar och inte följde lagstiftning, vilket uppmärksammade ett viktigt utvecklingsområde.

Ytterligare erfarenheter

Det arbete som Mattias har gjort har skett till följd av ett stort behov av kunskap och praxisutveckling. Stort engagemang från branschorganisationer (Svenskt Vatten) har varit det avgörande för att forskningen och tillämpningen har fått så stor spridning i branschen.

Aktionsforskning vid barnahus leder till nya insikter och kunskapshöjningar

Barnahus Nordöstra Skåne / Högskolan Kristianstad

Kort om projektet: Högskolan Kristianstads (HKR) forskningsplattform, Hälsa i Samverkan, påbörjade 2011 studien Barn i Barnahus. Inom ett Barnahus samarbetar socialtjänst, barnmedicin, barnpsykiatri rättsmedicin, polis och åklagare när ett barn misstänks vara utsatt för brott. Studien syftade till att undersöka hur barn uppfattar Barnahuset och initierades av Barnahus Nordöstra Skåne, i vilket Kristianstad, Hässleholm, Osby, Bromölla och Östra Göinge ingår.

Ann-Margreth Olsson, universitetslektor HKR och Maria Kläfverud, doktorand HKR, var de två delaktiga forskarna i projektet. De bedrev aktionsforskning och träffade kontinuerligt representanter från Barnahus och verksamheterna och återrapporterade resultat genom seminarier och möten. Tillsammans informerade de Kommunförbundet Skåne om deras arbete och forskning i projektet.

Projektperiod: 2011 – 2017

Finansiering: Region Skåne och Högskolan Kristianstad var de större finansiärerna av Hälsa i Samverkan. Forskningsplattformen finansierade i sin tur projektet, tillsammans med delaktiga kommuner.

Läs mer om projektet: <https://www.hkr.se/forskning/forskningsmiljoer/forskningsplattformen-halsa-i-samverkan/projekt/barn-i-barnahus/>

Projektets nyttor

Ann-Margreths forskning, där hon har intervjuat socialsekreterare och granskat deras arbete, har lett till att praktiker i verksamheterna har fått många nya insikter. Tidigare anmäldes många fall till polisen utan en djupare reflektion över om en vidare förundersökning hade behövts, något som uppmärksammades i forskningsresultaten och de diskussioner som kom upp till följd av forskningen. Mycket nyttor uppkommer under vägen i den dialog som förs mellan forskare och praktiker.

Maria har istället fokuserat på barnahusens gäster – föräldrar och barn, samt trygghetspersoner som kan vara lärare eller skolsköterska. Ett konkret exempel som kommit ur den forskning som bedrivits och de intervjuer inom forskningen som gjorts med trygghetspersonerna är att barnahuset har börjat producera ett informationsblad till trygghetspersoner som de kan ta hjälp av i sin roll.

”Det gäller inte bara att kunna lyssna på andra parter, utan även att vara öppen för att anpassa sig.”

Ann-Margreth Olsson (vänster)
Maria Kläfverud (höger)

Forskningen visade även på att socialsekreterare inte alltid har den framträdande roll i barnhusen som barnen har rätt till. Tillgången till socialsekreterare och information om vad som kommer hända fortsättningsvis är en rättighet för barnen som den forskning som bedrivits har uppmärksammat.

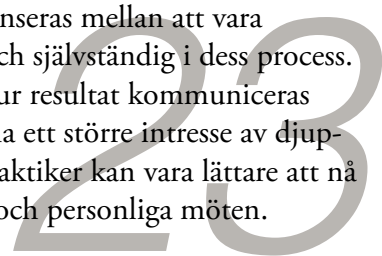
Den dialog som uppkommit har sedan bidragit till en kunskapshöjning för socialsekreterarna, som blivit mer medvetna om det ansvar som de har i barnhusen.

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

Kommunerna i Barnahus Nordöstra Skåne har uppvisat ett intresse för att arbeta evidensbaserat. Aktionsforskningen i projektet är ett bra exempel på hur evidensbaserat arbete kan utvecklas i verksamheter.

Ytterligare erfarenheter

Forskningen behöver balanseras mellan att vara relevant för praktikerna och självständig i dess process. En viktig balansgång är hur resultat kommuniceras – forskningsvärlden kan ha ett större intresse av djupgående artiklar, medan praktiker kan vara lättare att nå genom kortare rapporter och personliga möten.

Forskning om ekosystemtjänster ger större förståelse för gröna värden

Helsingborgs stad / Högskolan Kristianstad samt ytterligare lärosäten och kommuner

Kort om projektet: Projektet ECOSIMP var ett samarbete mellan sju skånska kommuner, organisationer och forskningsinstitutioner. Projektets syfte var att öka förståelsen för hur ekosystemtjänstperspektivet går att implementera i kommuners arbete med plan- och beslutsprocess. I projektet har man analyserat kommunala plan- och beslutsprocesser kopplade till ekosystemtjänster.

Med projektet ville man skapa samhällsnytta genom att tillhandahålla ett kunskapsunderlag förankrat i kommunal verksamhet, vilket möjliggjordes genom nära samarbete med kommunerna i projektet. Från Helsingborgs stad deltog kommunekologen Widar Narvelo, som Kommunförbundet Skåne har fått chansen att tala med.

Projektperiod: 2013–2016

Finansiering: Projektet finansierades av Naturvårdsverket och Region Skåne. Widars arbetstid i projektet finansierades av kommunen.

Läs mer om projektet: <http://www.ecosystems-services.se/omforskningsprojektet>

Projektets nyttor

Till följd av forskningsprojektet ECOSIMP underlättas implementering av ekosystemtjänster i översiktsplaneringen och i arbetet med Stadsplan 2017. Det har varit ett viktigt projekt för att skapa förståelse för hur gröna värden kan hanteras i den långsiktiga fysiska planeringen. I det fortsatta arbetet är målet att ekosystemtjänster ska vara en del av hela planeringsprocessen.

Kopplingen till forskning i projektet har fört med sig en höjning i kompetens som ger bättre möjligheter att diskutera ämnesområdet utifrån. Något som märkts

av i projektet är att forskningsområdet öppnar upp tillgång till en retorik som är effektiv i diskussioner med politiker och kolleger. I det fall att kommunen inte hade haft forskningsprojektet är det troligt att undersökningen gjorts via konsulter. Istället har Widar som kommunekolog kunnat använda kunskap som uppkommit genom projektet i fortsatt arbete och sprida kunskap till sin avdelning. Utöver fördelar inom kompetenshöjning finns även erfarenhet av ökad status i projektet till följd av forskningsanknytningen. Projektet uppfattas ha en större vikt och tas på större allvar, vilket öppnar upp nya vägar för fortsatt forskning och arbete inom området.

”Vi måste kunna övertyga politik och kolleger, det är viktigt att kunna hålla en evidensbaserad retorik.”

Koppling till kommunala kvalitets- och utvecklingsmål

ECOSIMP har haft en stark koppling till de mål och planer som finns i kommunen, bland annat uppföljningen av grönstrukturprogram 2014. Projektet kan även fungera som en bra resurs för att implementera gröna värden i utformandet i nya mål och planer.

Ytterligare erfarenheter

För att ett forsknings- och utvecklingsprojekt ska utvecklas till att generera nyttor är det av vikt att politiken kan se värdet i projektet. Att förstå den politiska världen och se vilka behov som finns där är en stor fördel i arbete med forskningsprojekt.

Samverkansprojekt i Lund ska leda till framtidens hållbara städer

IVL Svenska Miljöinstitutet / Lunds universitet

Kort om projektet: Lineroområdet i Lund har parallellt med dess upprustning varit en modell i EU-projektet Cityfied där det visat hur miljonprogramsområden kan renoveras på ett hållbart och varsamt sätt. Syftet med Cityfied-projektet är att utveckla strategier för att omvandla befintliga europeiska bostadsområden med högt energibehov till smarta, energieffektiva städer. I Linero samarbetar Lunds kommun, Lunds Kommuns Fastighetsbolag (LKF), Kraftringen och IVL Svenska Miljöinstitutet.

De studier av demonstrationssiten som görs inom ramen för projektet utförs av IVL Svenska Miljöinstitutet. Lunds kommun har även ett samarbete med Lunds universitet som gör följdstudier av sitens utveckling separat från Cityfied-projektet. Kommunförbundet Skåne har haft kontakt med Markus Paulsson, projektledare för Cityfied i Lund och energistrateg på Lunds kommun, som har gett en inblick i projektet.

Projektperiod: 2014-2019

Finansiering: Projektet finansieras genom EU-medel och Lunds kommun.

Läs mer om projektet: <https://www.lund.se/bygga-bo--miljo/klimat-miljo-och-hallbarhet/undersida-klimat-2/cityfied/>

Projektets nytta

Genom Cityfied-projektet ska Lineroområdet dra ner på både energianvändning och växthusutsläpp samtidigt som områdets fastigheter renoveras. I projektet ansvarar IVL Svenska Miljöinstitutet för att energirenoveringen av husen följs upp och utvärderas utifrån ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter. IVL tar fram modelleringar och scenarion, samlar in data om energianvändningen och beräknar fastigheternas utsläpp.

För tillfället utför IVL en scenariostudie av vad för renoveringsstrategier som är effektiva. Fördelningen av åtgärderna undersöks i syfte att se om åtgärder bör vara koncentrerade i ett färre antal fastigheter eller av mindre storlek fördelat på ett större antal fastigheter. Från Lunds universitet görs ett annat utvärderande forskningsbidrag, med en studie som undersöker hur boende i området betedde sig före och efter de åtgärder som gjorts i projektet i syfte att undersöka deras effektivitet.

”Det finns otroligt mycket kunskap i forskningsvärlden – varför inte utnyttja den?”

Dessa utvärderande studier ses som viktiga bidrag från forskningen och ger kommunen möjlighet att ta del av djuplodade och vetenskapligt baserade svar. Utifrån de resultat som studierna finner kan kommunen utveckla framtida projekt som är effektiva baserat på forskningens slutsatser.

Projektet har även en nytta i att skapa framtida samverkansmöjligheter mellan kommun och forskning. Kontakten mellan de olika samverkande aktörerna har blivit mer etablerad genom projektet vilket skapar möjligheter att samarbeta med frågor och nya idéer framöver.

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

Lunds kommun har ambitiösa mål när det gäller klimatpåverkan och ser gärna att projekt som initieras har en koppling till de mål som finns. Projektet stämmer väl överens med hur kommunen vill utvecklas.

Ytterligare erfarenheter

För att projekt med forskningssamverkan ska leda till nyttor behöver forskningen bjudas in i projekten och få ta del av det underlag som finns tillgängligt. De samverkande parterna måste kunna mötas och gå vidare i projektet tillsammans. Inställningen kan vara avgörande för framgång i projektet.

Markus Paulsson

Projekt om gymnasieavbrott har lett till nya arbetssätt i flera skånska kommuner

Sveriges Kommuner och Landsting / GR Utbildning samt ytterligare organisationer

Kort om projektet: Plug In 2.0 var ett treårigt projekt som drevs av SKL i samverkan med flera olika regionala aktörer. I Skåne deltog Kommunförbundet Skåne och de delaktiga kommunerna var Vellinge, Trelleborg, Malmö, Lund, Burlöv, Bromölla och Klippan. Övergripande målsättning i projektet var att höja kvalitén inom gymnasieskolan så att fler erhåller en gymnasieexamen.

Projektet var förankrat i forskning och vetenskap genom dess kunskapsplattform PlugInnovation, som tillhandahöll deltagande kommuner kunskap om framgångsfaktorer i det tidigare Plug In-projektet samtidigt som ny kunskap kontinuerligt genererades. Projektets resultat har varit en sänkt ungdomsarbetslöshet och färre individer inom kommunalt aktivitetsansvar. Arbetsmetoderna i projektet har också implementerats i kommunerna. Linda Almgren, projektledare Kommunförbundet Skåne, har delat med sig av sina erfarenheter.

Projektperiod: 2015–2017

Finansiering: Europeiska Socialfonden (ESF) med medfinansiering från deltagande kommuner och regioner.

Läs mer om projektet: <https://kfsk.se/larandechoarbetsliv/barn-och-utbildning/plug-in-2-0/>

Nyttor som uppkommer genom projektet

Sedan projektet påbörjades har det skett stora organisatoriska förändringar inom kommunerna som har deltagit i projektet. Alla sju kommuner som deltagit har utformat nya handlingsplaner, rutinbeskrivningar och arbetssätt för att hantera och förebygga avhopp från skolan. Under projektet har flera olika metoder provats både för att kartlägga hemmasittare och för att coacha och motivera unga. Organisatoriskt har det

även tillkommit flera nya tjänster hos kommunerna kopplat till arbetet.

De nya metoderna och förändringarna i kommunarbetet bygger på den kunskap och de framgångsfaktorer som genererats från PlugInnovation. Genom att utvärdera och tillhandahålla metoder med en vetenskaplig förankring har PlugInnovation hjälpt kommuner att implementera de arbetssätt som genererat bäst resultat.

Den forskning som funnits tillgänglig genom PlugInnovation har använts i alla nivåer av arbetet och forskningsbaserade metoder har spridit sig i kommunala verksamheter. Bland annat i Klippan uppger man att den tydliga vetenskapliga förankringen som projektet bidrog med skapade ett större engagemang och intresse hos personalen.

”Kopplingen mellan vad forskningen kommit fram till och de mål som kommunerna har satt upp har varit jättestark.”

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

Det finns en stor koppling mellan kommunernas kvalitets- och utvecklingsmål och den forskning som använts i projektet. Flera av kommunerna har satt målen utifrån de framgångsfaktorer som identifierades av PlugInnovation under Plug In. Dessa mål har man sedan fortsatt att arbeta utifrån under Plug In 2.0 vilket har underlättat arbetsprocessen.

Uppfattade förutsättningar för framgång

En viktig del i det arbete som bedrivits menar man är det engagemang som funnits ute bland kommunernas lokala projektledare och deras möjligheter till att fatta beslut. För att kunna implementera arbetssätt effektivt utifrån resultaten är kommunens möjlighet och vilja att åsidosätta resurser för fortsatt arbete avgörande.

Linda Almgren

Kommundoktorand på Lunds kommun sprider kunskap till verksamheten

Lunds kommun / Malmö universitet

Kort om projektet: I Lunds kommun har Harald Gegner, kommundoktorand och utvecklingsledare på socialförvaltningen, drivit ett forskningsprojekt om evidensbaserad praktik inom socialtjänsten genom en forskarutbildning på Malmö universitet. Från statligt håll har man sedan flera år tillbaka försökt styra kommunernas socialtjänst att bygga sina verksamheter på en evidensbaserad praktik (EBP). Hur styrningen med fokus på EBP ser ut är trots sin aktualitet för kommunerna ett relativt outforskat område.

Harald har forskat kring vad EBP innebär när den ska omsättas i praktiken. Utgångspunkten har varit årliga överenskommelser Sveriges Kommuner och Landsting och regeringen i syfte att etablera en evidensbaserad praktik inom socialtjänstens område. Kommunförbundet Skåne har fått ta del av hur Harald har upplevt rollen som kommundoktorand.

Projektperiod: 2015 – 2018

Finansiering: Lunds kommun finansierar hela kommundoktorandtjänsten. Kurser inom ramen för forskarskolan och handledning finansieras av Malmö universitet.

Läs mer om projektet: Forskningsprojektet kommer att redovisas i form av två vetenskapliga artiklar, varav den ena har lämnats till Socialvetenskaplig Tidskrift.

Projektets nyttor

Den största nyttan som Harald identifierar är kombinationstjänsten och den möjlighet som finns att ha insyn i både praktikens och forskningens världar. Genom att ha en anställd kommundoktorand får kommunen möjlighet att uppdatera sig på den senaste forskningen och tillgång till universiteten som de annars inte hade haft tillträde till. Exempelvis finns ett antal forskargrupper på Malmö och Lunds universitet med relevans för Haralds avhandlingsområde.

Genom projektet gör kommunen en satsning på att kvalitetssäkra sitt arbete. Kommunen visar att kunskap är en oundviklig beståndsdel i arbetet som ska nyttjas av verksamheten och de människor som har kontakt med kommunen. Legitimiteten ökar i hela kommunverksamheten då det visar att kommunens arbete sker på väl underbyggda grunder och är forskningsförankrat.

”Tjänsten som kommundoktorand ger mig möjlighet att få ett forskningsperspektiv in i verksamheten som förhoppningsvis gynnar brukare, medarbetare och organisationen.”

I forskarutbildningen ingår att inta ett kritiskt perspektiv som bidrar till att lyfta frågor och vidga perspektiv i syfte att utveckla verksamheten. I de verksamheter som Harald verkar i har han möjligheten att dela med sig av sina kunskaper och perspektiv till andra medarbetare. Genom olika forum i förvaltningen bjuds medarbetare in till att diskutera olika frågor, bland annat hålls återkommande seminarium där aktuella teman diskuteras utifrån ett forskningsperspektiv. I dessa forum kan kunskap spridas ut i verksamheten.

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

Förvaltningen har evidensbaserat arbete som fokusområde i syfte att åstadkomma en kunskapsbaserad socialtjänst. Även om det inte finns direkta uppsatta mål kring vad projektet ska bidra till ligger kommundoktorandsatsningen i linje med kommunens vision som handlar om att skapa framtiden med kunskap, öppenhet och innovation.

Ytterligare erfarenheter

Det är viktigt att utnyttja tjänsterna effektivt. I Lunds kommun ligger kombinationstjänsterna inom förvaltningarna. Fördelen med detta är att Haralds forskning ligger nära verksamheten och blir en integrerad del av det arbetet som görs i förvaltningen.

Harald Gegner

Kvalitativa indikatorer hjälper Malmö stad i arbetet mot globala målen

Malmö stad / Lunds universitet

Kort om projektet: Forskaren i projektet är kommundoktorand Roland Zinkernagel som driver det på Internationella Miljöinstitutet vid Lunds universitet. Sin kommunala tjänst har han på Malmö stads miljöförvaltning. Bakgrunden till projektet är att Malmö stad identifierat ett behov av nya indikatorer som bättre lämpar sig för att återspegla utveckling i mjuka frågor och är bättre anpassade till mer övergripande stadsutvecklingsmål.

Projektet syftar till att undersöka hur kvalitativa indikatorer kan bidra att bedöma arbete inom hållbar utveckling och hur valet av indikatorer påverkar resultatet. Målet för projektet är att utveckla ett ramverk för utvärdering av FN:s hållbarhetsmål (Agenda 2030) och att undersöka hur hållbar utveckling har följts upp tidigare.

Kommunförbundet Skåne har fått ta del av Rolands erfarenheter i projektet.

Projektperiod: 2016 – 2018

Finansiering: Rolands forskningstid finansieras med kommunala medel, ERUF och Formasprojektet NärKomm. ERUF finansierar även en del av Rolands arbetstid på kommunen.

Läs mer om projektet: <https://www.slu.se/institutioner/landskapsarkitektur-planering-forvaltning/forskning/forskningsprojekt/narkomm/>

https://www.slu.se/globalassets/ew/org/inst/lapf/narkomm/lum5_2016_zinkernagel.pdf

Projektets nytta

Genom forskningsprojektets utveckling har kommunen identifierat möjligheter att implementera forskningens resultat i sitt arbete. Det finns ett stort intresse i de resultat som uppkommit.

32

Som kommundoktorand har Roland funnit sig ha ett breddat perspektiv med kunskap från både kommun- och forskningsvärlden. Kompetenshöjningen i kommunen är ett stort argument för arbete med kommunala forskningsprojekt. Malmö stad har nu även bättre möjligheter att hålla kvar erfarenhet och kunskap i organisationen och sprida den vidare. En kommundoktorand som Roland kan göra fortsatta utredningar genom sin erfarenhet där det annars hade funnits ett behov av konsulter.

Roland Zinkernagel

”Jag är superglad att jag får den möjlighet till kompetens- och kunskapshöjningen som jag får.”

Genom forskningsprojekt har kommunen inte bara erbjudit en kompetensutveckling, utan även en trygghet hos personalen i att vara knuten till en arbetsplats under en längre projekttid. För kommundoktorander kan det finnas en glädje i att veta att man får arbeta med ett projekt under en längre tid.

Koppling till kommunala kvalitets- och utvecklingsmål

Den riktning projektet har i dagsläget har stor koppling till Malmö stads arbete med implementeringen av Agenda 2030 och hållbarhetsmålen. Kopplingen fanns inte från början utan utvecklades genom att Roland identifierade en möjlighet att arbeta med praktisk forskning inom området. Projektet driver arbetet mot kommunens utvecklingsmål framåt.

Ytterligare erfarenheter

En viktig orsak till projektets framgång har varit kommunrelevansen. Genom kopplingen till utvecklingsmålen och de upplevda nyttorna i forskningens resultat finns stora framtida möjligheter i projektet. En viktig förutsättning ligger i att det går att kombinera hög praktikrelevans med att arbetet sker i en akademisk miljö.

Forskningsprojekt ger viljan att våga använda digitala verktyg

FoU Helsingborg / Lunds universitet samt Socialförvaltningen Helsingborgs stad

Kort om projektet: I Helsingborg driver FoU Helsingborg ett projekt om digitaliserad socialtjänst tillsammans med Socialförvaltningen och forskare från Lunds universitet. Syftet är att undersöka när digitalisering i socialtjänsten kan skapa mervärden. Det finns flera nya lösningar inom digitalisering och man vill kunna utveckla möjligheter att använda sig av digitala möten och arbetssätt. Projektet utforskar genom empiriskt material från två utvecklingsprojekt som drivs på socialförvaltningens Mottagningsenhet och på Utredning och uppföljning på Barn, unga och familj.

Projektet består både av att undersöka om det är möjligt att behålla en relation genom digitala medier och hur barn-och ungdomshandläggare i kommunen arbetar inom området i vardagen. Anna-Karin Bergman från FoU Helsingborg har talat med Kommunförbundet Skåne om projektet.

Projektperiod: 2015 - 2018

Finansiering: FoU Helsingborg och Vinnova finansierar tillsammans projektet.

Läs mer om projektet: <https://fou.helsingborg.se/exempelsida-2/digitaliserad-socialtjanst/>

Projektets nyttor

Anna-Karin nämner att forskning har en stor roll i att finna ny kunskap som ifrågasätter gamla arbetsmetoder. Genom projektet utvecklar Helsingborgs stad ett ökat fokus på digitalisering och en bättre förståelse för hur tekniken används i verksamheten. Projektet har uppmärksammat att det finns brister både i tillgång till tekniska verktyg men även i hur man använder tekniken.

Inom socialförvaltningens Mottagningsenhet har man utvecklat ny kunskap och kompetens inom verktyg som Skype samt rätt ut juridiska frågor som tidigare hindrat viljan att testa verktygen. Projektet har öppnat upp en större diskussion och debatt om användning av digital teknik i olika sammanhang, vilket har varit till nytta för verksamheten. Även i andra verksamheter har projektet stimulerat en vilja att använda exempelvis videomöten i de fall det efterfrågas.

En funktion forskningen har är att den förankrar projektet, men även att den synliggör de resultat man annars hade kunnat missa i ett renodlat utvecklingsprojekt. Den har haft en viktig roll i att kartlägga fältet inom digitalisering och socialt arbete och i att observera arbetsprocessen inom individ- och familjeomsorg. Forskningen har även gett en bra riktning vidare i projektutvecklingen.

”Vilja är en viktig förutsättning, att man vill och kan ta sig an forskningen. Om man vill det och tar det på allvar kan man sätta upp en bättre struktur för gemensam kunskapsproduktion.”

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

Projektet har underlättat kommunens arbete med kvalitets- och utvecklingsmål genom att uppmärksamma digitalisering och teknikanvändning inom socialt arbete och skapat debatt kring frågorna.

Anna-Karin Bergman

Ytterligare erfarenheter

En erfarenhet är att ett tydligt fokus på kunskapsutveckling och en dokumenterad kunskapsprocess är en stor fördel i utvecklingen under och efter projekten. Det är även viktigt att kunna se till behov hos både kommunverksamhet och forskningsverksamhet och att möjliggöra en bra kommunikation mellan forskning och kommun. Det krävs tålamod då bra forskningsprojekt tar tid.

35

Katedralskolan undersöker elevers upplevda stress med modell från nederländskt universitet och forskarutbildad handledare

Lunds kommun/ Kommunförbundet Skåne/ University of Twente

Kort om projektet: Mot bakgrund av hög upplevd stress bland eleverna fick Katedralskolan i Lund kontakt med ett nederländskt universitet för att göra en grundligare studie av hur upplägg och utformning av skoluppgifter påverkar den upplevda stressen utanför skoltiden. Efter inledande utbildning från det nederländska universitetet Twente och under handledning av extern forskarutbildad lärare utförde en analysgrupp på skolan en studie med datainsamling och fokusgruppsintervjuer. Utöver studiens slutsatser har själva genomförandet ökat kunskapen på skolan om hur studier genomförs på ett vetenskapligt sätt.

Skolan arbetar nu med åtgärder som satts in med anledning av studiens resultat och utvärdering av vad åtgärderna lett till. Martin Gustavsson, biträdande rektor Naturvetenskap på Katedralskolan, har delat med sig av sina erfarenheter i projektet.

Projektperiod: 2015 - 2017

Finansiering: Region Skåne delfinansierade första året av projektet.

Läs mer om projektet: <https://kfsk.se/larandeocharbetsliv/barn-och-utbildning/fou-skola/dokumentation/analysgrupper-lasaret-2015-2016/>

Projektets nyttor

Under studien intervjuades elever från olika program i fokusgrupper och fick beskriva sina skoluppgifter och vad som stressar. Materialet spelades in, transkriberades och analyserades för att hitta faktorer av betydelse för den upplevda stressen.

Skolans analysgrupp drog fyra slutsatser om faktorer som elever menar påverkar den upplevda stressen efter skoltid:

Inlämningsuppgifter och liknande öppna uppgifter stressar mer än andra skoluppgifter. Eleverna angav att de ofta upplever det svårt att komma igång med sådana uppgifter, och att de har svårt att veta när de

Martin Gustavsson

är klara med dem. Osäkerhet om vad som krävs och tydliga instruktioner bidrar också till känslan av stress. Både instruktioner om genomförandet (ramar och innehåll) och tydlig information om vad som krävs (till exempel betygsmatris) har betydelse. En tredje slutsats blev att anhopningar av skolarbete stressar.

Eleverna upplever både att de får mycket att göra på kort tid och att de skulle kunnat prestera bättre om tiden fanns. Slutligen visade projektet att ineffektiv lektionsanvändning stressar. Både elevernas och lärarnas användande av tiden är viktig för om det leder till upplevd stress. Den vetenskapliga ansatsen gav flera fördelar. Det var en förutsättning för att skolan skulle satsa så stort på projektet, och det var inspirerande för deltagarna som gick med i analysgruppen. Det har sedan varit en sporre under projektets gång att inte sänka ribban. Det har också gett legitimitet åt slutsatserna när dessa skulle kommuniceras till hela skolan, och även externt.

De som arbetat med studien har höjt sin kompetens genom att läsa om vetenskapliga metoder och få genomföra studien med handledning.

”Vetenskapligheten inspirerade till att satsa och arbeta vidare med projektet”

Koppling till kvalitets- och utvecklingsmål

Projektet har en stark koppling till skolans fokusområde som handlar om arbetsmiljön.

Ytterligare erfarenheter

Den vetenskapliga modellen i kombination med handledning av forskarutbildad har varit viktigt för studiens kvalitet. När man går in ett sådant projekt är det viktigt att inse att det tar tid och behöver tid.

37

Sammanfattning

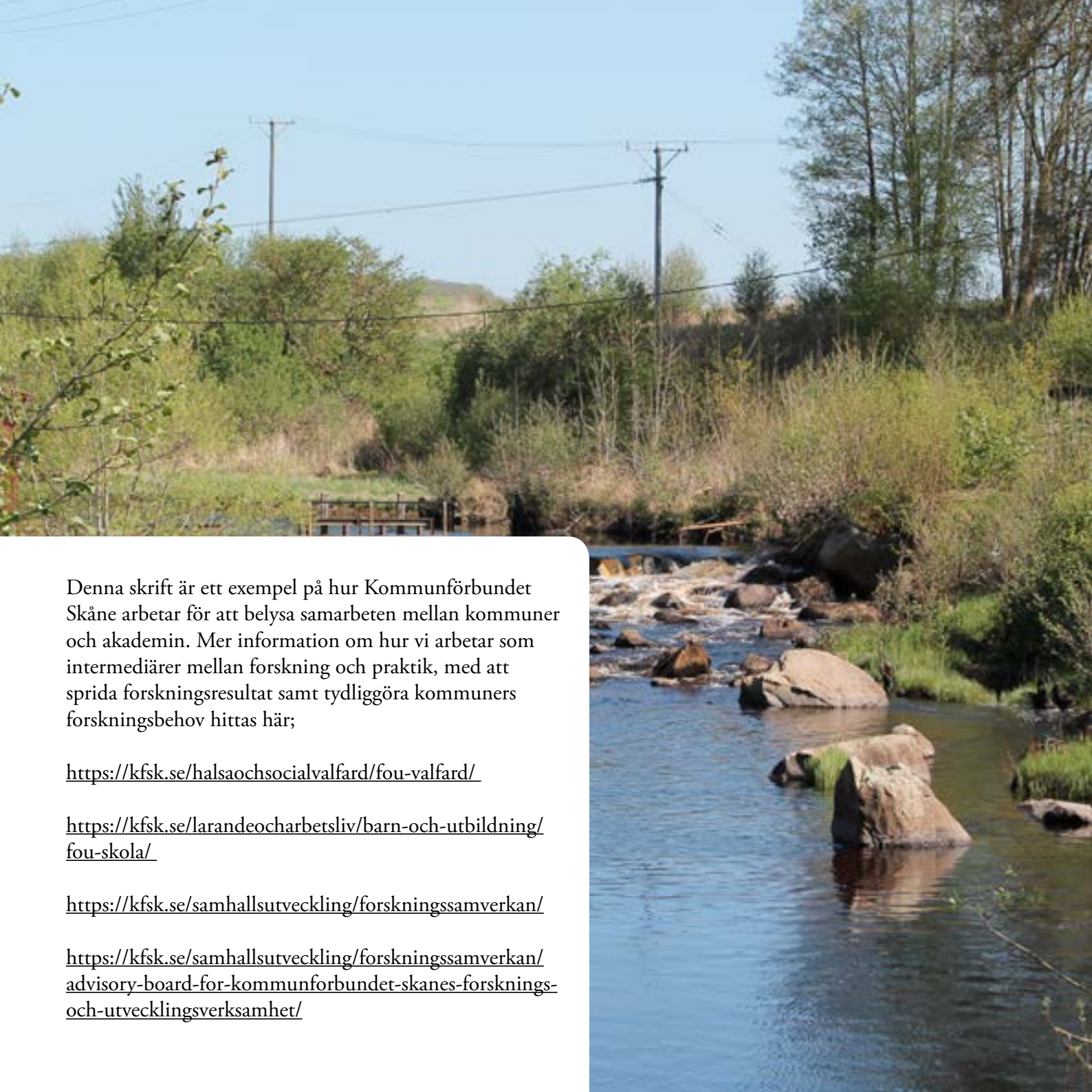
Projekten i denna exempelsamling visar på den breda mängd möjligheter som finns för samverkan mellan praktik och forskning. Vare sig det rör hållbarhet, samhällsutveckling, lärande och utbildning eller hälsa och välfärd går det att se att projekt kan generera nytta både på kort och lång sikt. Genom satsningar på forskningssamverkan kan kommuner öppna upp möjligheter till kompetens- och kunskapsutveckling, skapa engagemang och intresse samt ta väl motiverade beslut på vetenskaplig grund. Det handlar även om att attrahera arbetskraft och framstå som en konkurrenskraftig kommun, behålla kompetens inom organisationen och att forskningsfinansiering som prioriteras uppfyller kommunens utvecklingsmål.

En kommunal FoU-strategi skapar tydlighet i kommunikationen med lärosäten och vid dialog med forskare om vilka samarbeten och ämnesområden som är prioriterade i kommunen. Forskningsresultat kommer också att synliggöras tydligt inom organisationen och ges utrymme. Detta kan då stimulera samarbete mellan avdelningar och att diskussionerna inom organisationen höjs och effektiviseras. Det ger trygghet för beslutsfattare och anställda i kommuner att på vetenskaplig grund kunna ta beslut och välja bästa möjliga arbetssätt. Komplexa utmaningar i verksamheterna kan ges bättre och mer långsiktiga hållbara lösningar genom kommundoktorander och att forskartjänster delas mellan akademiska lärosäten och kommun. Detta säkrar att den uppbyggda kompetensen stannar inom organisationen. Den specialkompetens dessa personer har kan också spara kommunen pengar

över tid då denna kompetens annars skulle behövas köpas in av konsulter. Genom att kommunerna också erbjuder möjligheter till examensarbeten, praktik och sommarjobb för studenter, skapas förutsättningar för samarbeten mellan kommun och akademi som kan utvecklas och bli hållbar över tid.

Ett väl genomfört forskningsprojekt kan leda till långsiktig implementering inom kommunens översiktsplan. Det tar tid att genomföra studier och att generera resultat i forskningsprojekt men med årlig uppföljning från ledningsnivå kan samarbeten och projekt som startats följas upp. På detta sätt kan också betydelsen för kommunens utveckling utvärderas, synliggöras och vara till nytta även under forskningsprojektets tidiga stadier, innan resultat producerats som kan integreras i en översiktsplan.

Denna skrift är ett exempel på hur Kommunförbundet Skåne arbetar för att belysa samarbeten mellan kommuner och akademien. Mer information om hur vi arbetar som intermediärer mellan forskning och praktik, med att sprida forskningsresultat samt tydliggöra kommuners forskningsbehov hittas här;

<https://kfsk.se/halsaochsocialvalfard/fou-valfard/>

<https://kfsk.se/larandeocharbetsliv/barn-och-utbildning/fou-skola/>

<https://kfsk.se/samhallsutveckling/forskningssamverkan/>

<https://kfsk.se/samhallsutveckling/forskningssamverkan/advisory-board-for-kommunforbundet-skanes-forskningsoch-utvecklingsverksamhet/>

Kommunförbundet Skåne